

Suomen opinto-ohjaajat ry
Finlands studiehändare rf
Puheenjohtaja Paula Lindqvist

paula.lindqvist@sopo.fi

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Suomen opinto-ohjaajat ry:n kirjallinen lausunto asiasta

HE 54/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Oppivelvolliselle tulee taata mahdollisuus jatkaa opiskelijahuollon tai muiden vastaavien tukitoimien parissa, vaikka opinnot keskeytyisivät. Jokaisen oppivelvollisen on oikeus saada oikea-aikaista ja hänelle sopivaa ammattilaisen antamaa ohjausta.

Suomen opinto-ohjaajat ry nostaa alla esiin muutamia kohtia lakiesityksestä.

5 § Oppivelvollisuuden suorittaminen eräissä tilanteissa:

Tämä turvaa erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien nuorten oikeuden saavuttaa perusopetuksen päättötodistus. Koulutuksen järjestäjä katsoo oppivelvollisen edun mukaisesti, onko tämän tarkoituksenmukaista jatkaa perusopetusta lasten vai aikuisten perusopetuksessa. Usein tällaiset tapaukset ovat erityistä tai vaativaa erityistä tukea tarvitsevat nuoria, joille tuen jatkumo on erittäin tärkeää opintojen loppuun saattamiseksi. Lähtökohtana on, että nuori siirtyy aikuisten perusopetukseen, koska enemmistölle se ratkaisu on oikea. *Muutoksena ehdotamme, että rahoituksen tulee olla sama ja*

kohdennettu kyseiselle koulutuksen järjestäjälle, joko lasten tai aikuisten perusopetuksen järjestäjälle.

15 § Opiskelupaikan osoittaminen ja 15 a § Menettely opiskelupaikan osoittamisessa:

Muutos opiskelupaikan osoittamisen aikataulussa olisi syytä koskea kaikkia oppivelvollisia eikä vain vaativaa erityistä tukea tarvitsevia. Kaikki hyötyvät siitä, että opiskelupaikan vaihtaminen käy nopeasti ja yksi kuukausi on tälle hyvä lähtökohta. Toki asiaan vaikuttaa alueen tarjoamat mahdollisuudet erilaisiin, oppivelvollisen tuen tarpeet huomioiviin, opintoihin.

Ehdotamme muutosta, että asuinkunnan tehtävänä on kuukauden kuluttua ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka. Mikäli tämä tuntuu epärealistiselta, ehdotamme vaihtoehtoisesti yhden sanan muutosta aiempaan lausekkeeseen: “Asuinkunnan tehtävänä on kahden kuukauden *kuluessa* ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka.”

19 § Majoituskorvaus oppivelvolliselle:

Muutos lisää oikeudenmukaisuutta hankalien matkojen päässä asuville oppivelvollisille ja kannatamme sitä.

23 § Tietojensaanti:

Tiedonsaannin tulee olla automaattista ja siirtyä sähköisen järjestelmän kautta oppivelvollisten mukana perusopetuksesta sekä ammatilliseen että lukiokoulutukseen, ja tarvittaessa sekä tutkintoon valmistavaan koulutukseen että asuinkunnalle. Tiedon tulee siirtyä, jos

oppivelvollinen on saanut perusopetuksessa tehostettua tukea tai erityistä tukea, ei pelkästään erityistä tukea saaneet.

Kummatkin antavat arvokasta tietoa opetuksen ja tuen järjestämisestä, jolloin tiedonsiirto seuraavaan oppilaitokseen heti toisen asteen tai TUVA-opintojen alussa hyödyttää sekä oppivelvollista että koulutuksen järjestäjää. Arjessa tulee vastaan tilanteita, joissa tietoja olisi toisella asteella hyödynnetty ja siten edistetty oppivelvollisen tilannetta, jos tiedot olisivat olleet heti saatavilla. Kaikki oppivelvolliset ja heidän huoltajansa eivät osaa kertoa tuen tarpeesta tai millaista tukea ovat perusopetuksessa saaneet, joten asiaa ei voi jättää heidän vastuulleen.

Mielestämme samaan tapaan kuin alakoulusta siirryttäessä yläkouluun, oppivelvollisuus tuo velvoitteen opetuksen järjestämiseen liittyvään tiedonsiirtoon myös toiselle asteelle ja tutkintoon valmistavaan koulutukseen. Tieto voi olla vanhentunutta tai epärelevanttia oppivelvollisen jatko-opinnoissa, mutta arvio tuen tarpeesta toisella asteella on silti syytä tehdä jokaiselle perusopetuksesta siirtyvälle tehostetun tuen ja erityisen tuen oppilaalle.

Lisäksi pidämme tärkeänä, että oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot siirtyvät koulutuksen järjestäjän vaihtuessa, tai opiskelupaikan osoittamiseksi välttämättömät tiedot, jos ohjausvastuu siirtyy asuinkunnalle. Tiedon tulee seurata oppivelvollista automaattisesti koko oppivelvollisuuden ajan.

Kannatamme siis asuinkunnan tiedonsaantioikeuksien lisäämistä aiemmalta koulutuksen järjestäjältä ja opiskelijahuoltotyöhön osallistuvilta.